

16

Na odru

NEDELJSKI
6. MAJA 2015KULTURNO-UMETNIŠKO DRUŠTVO JANEZA JALNA
NOTRANJE GORICE - PLEŠIVICA

Ko greš v petek zvečer na Kurbe ...

V
PROSTEM
ČASU

Najbolj iskana, zaželena in potrebna med gledalci je komedija – Nekaj najlepšega, kar lahko igralec dobi in si zasluži, je nagrada občinstva

Igralska zasedba iz predstave Kurbe / foto: Jasna Plestenjak

Dušan Nograšek

V Sloveniji deluje veliko ljubiteljskih gledališč, ki s svojimi predstavami razveseljujejo občinstvo na podeželskih odrih. Tudi Notranje Gorice so od nekdaj znane po gledaliških igrah. Začetki Kulturnega društva Janeza Jalna segajo v dvajseta leta minulega stoletja, ko je bilo ustanovljeno Društvo kmečkih

fantov in deklet in z njim dramska sekcija, ki velja za predhodnico Kulturno-umetniškega društva Zadrugar Notranje Gorice, pozneje preimenovanega v Kulturno-umetniško društvo Janeza Jalna Notranje Gorice-Plešivica. Ime je dobilo po slovenskem pisatelju in duhovniku **Janezu Jalnu**, ki je po prvi svetovni vojni med drugim služboval tudi v Notranjih Goricah.

Bogdan Francelj, ki društvu predseduje zadnjih 25 let, ugotavlja, da Slovenija slovi po kar nekaj rekordih v svetovnem merilu. Eden od pozitivnih je vsekakor prostovoljstvo – ljubiteljstvo.

»Da nekaj deluje samo po sebi, je fenomen, ki ga je treba z malo iznajdljivosti izkoristiti in mu dati pravo obliko. Vsekakor nas amaterje drži skupaj ljubezen do lepega, kar lahko štejejo za naš privilegij.«

Mi smo se na predstavo, komedijo Feđe Šehovića Kurbe, v Kulturni dom v Notranje Gorice, ki niso velik kraj, odpravili tudi po odgovor, kako ljudsko gledališče ustvarja in deluje, s kakšnimi težavami se srečuje, kako je prepoznavno v svojem okolju in kaj domačinom pomeni. Bogdan Francelj je bil pravi sogovornik.

Kakšna jutranja budnica – da navsezgodaj s plakata izveš, da lahko greš v petek zvečer na Kurbe.

»O tem je bilo veliko komentarjev. Pričakoval sem veliko negativnih odzivov, saj smo navsezgodaj še vedno na periferiji, pa sem se uštel. Našega občinstva omenjeni naslov nikakor ni odvrnil od ogleda predstave, morda tudi zato, ker s to besedo, žal, že vrsto let povezujemo politično dogajanje v naši državi in je postala del našega vsakdana.«

Predstava, ki smo jo videli, ne pride sama od sebe, kar čez noč. Koliko je bilo vloženega dela, denarja in truda zanjo?

»V vsako predstavo, naj bo profesionalna ali ljubiteljska, je treba vložiti ogromno truda, znanja, volje ... Do dobrega rezultata pa prideš z dobro ekipo igralcev, tehnikov in drugih članov ansambla, ki ji dodaš še nekaj profesionalizma (režiser), in rezultat je na dlani. Naj poudarim, da gre pri pripravi in seveda tudi pozneje med gostovanji za ogromno mero odrekovanja tako ustvarjalcev kakor tudi njihovih družinskih članov. Za postavitev ene predstave je potrebnih okoli 40 vaj po tri do štiri ure aktivnega dela na vajo. Večji del jesensko-zimskih koncev tedna člani

ekipe svoj čas namesto družinskim članom namenijo svojemu hobiju – teatru, saj predstave doma in gostovanja potekajo v glavnem ob koncih tedna.«

Kletvice kot ocvirki

Opaziti je bilo, da pri občinstvu najbolj vžgejo kletvice, grdo govorjenje.

»Ne strinjam se povsem, toda to je res postala neka modna muha, ki pa ji ne pripisujem dolgega življenja. Gledalci zahtevajo kvalitetno uprizoritev, do česar so upravičeni, zato so kletvice samo ocvirki in nič več.«

Od kod dobivate največ informacij, kaj je v gledališču trenutno priljubljeno in katere predstave bi naletele na lep sprejem?

»Informacij je ogromno tako v kulturni dediščini kot v sodobnih virih, na internetu denimo. Danes lahko vsak trenutek izveš, kaj in kdo se kje uprizarja. Ljubiteljskim gledališčem je prvi okvir kvota igralcev, s katero razpolaga. Od tu naprej se začne izbor teksta. Včasih ga izbere režiser, včasih pa sami. Po lastnih izkušnjah lahko povem, saj smo odigrali skoraj vse zvrsti gledaliških predstav, da je komedija najbolj iskana, zaželena in potrebna. Naši domači obiskovalci so zelo zahtevni in seveda podpirajo tudi druge zvrsti, najbolje pa se počutijo, ko jih nasmejemo z dobro komedijo, ki pa mora biti prepričljivo odigrana.«

Gledališče ni poceni umetnost, koliko denarja okvirno porabite na leto?

»Kolikor ga dobimo. Po pravici povedano se naš proračun giblje

Bi tudi vi za svoje otroke naredili vse?

Zavarujte se!

MojeŽivljenje je klasično življenjsko zavarovanje, s katerim lahko v primeru vaše smrti poskrbite za svoje najbližje. Če želite, pa mu lahko dodate tudi zavarovanja:

- > za primer hujše bolezni (tudi vaših otrok),
- > za doživetje,
- > nezgodno zavarovanje,
- > za primer brezposelnosti in
- > zavarovanje Best doctors za dostop do drugega mnenja najboljših specialistov.

Zavarovanje za doživetje vam ponuja še dodatno ugodnost: če imate sklenjeno tudi zavarovanje MojDom in se vašemu domu nič ne zgodi, vam do 20 % premije vrnemo na polico življenjskega zavarovanja.

*Navedena mesečna premija za zavarovanje za primer smrti velja za osebo, staro 20 let, za 20-letno dobo zavarovanja z zavarovalno vsoto 75.000 €.

MojeŽivljenje

že za 5,69 € na mesec*

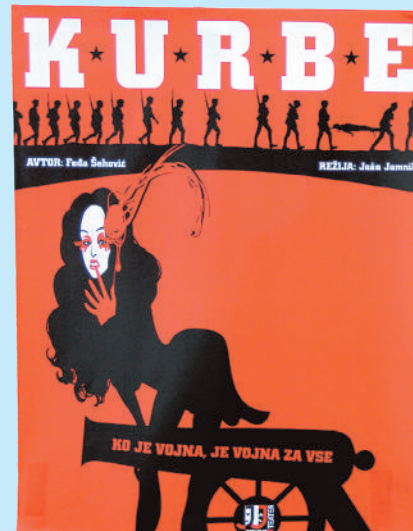
S TILIA

Zavarovalnica Tilia, d.d.

www.zav-tilia.si | 080 22 45 | e-tilia | itilia

Bogdan Francelj:

»Za postavitev ene predstave je potrebnih okoli 40 vaj po tri do štiri ure aktivnega dela na vajo.«

okoli 10.000 evrov. To so sredstva iz občinskega proračuna, od donatorjev, sponzorjev, vstopnic. Za postavitve predstave na ljubiteljskem odru je potrebno nekje med 5000 in 10000 evri in sredstva, ki jih društva dobivamo iz občinskega proračuna teh zneskov nikakor ne dosejajo. Kot rečeno, nam na pomoč priskočijo naši dobri mecene, sponzorji in donatorji. Žal pa je zaradi gospodarske in politične situacije teh vse manj.«

Predstava odpadla le enkrat

Stoječe ovacije po predstavi in večkratno vračanje na oder so bili za igralce nepopisno lepa nagrada za trud. Kako pa je sicer z gledališkimi priznanji, si lahko zaradi njih kaj dvignete ceno, vam koristijo pri pridobivanju dodatnega denarja?

»Nekaj najlepšega, kar lahko igralec dobi in si zasluži, je seveda nagrada občinstva. Vsekakor so dobrodošle nagrade in priznanja s strani strokovne javnosti. Na žalost je v poplavi drugih stvari za recenzije in ocene ljubiteljskih predstav v slovenskih časopisih zmanjkalo prostora in zanimanja, čeprav bi si marsikatera ljubiteljska predstava po kakovosti to zaslužila!«

Katere predstave, ki ste jih doslej pripravili, so naletele na najboljši sprejem. Je bila tudi kakšna, ki je občinstvo ni najbolje sprejelo?

»Vsekakor je najboljši odziv do zdaj doživela predstava Pridi gola na večerjo, takoj za njo pa so predstave Ta veseli dan ali Matiček se ženi. Ana migrena in trenutno aktualna predstava Kurbe. Tu govori o odzivu gledalcev in številu ponovitev. Vse predstave v naši izvedbi so naletele na dober sprejem, res pa je, da z nekim Shakespearjem na gostovanjih po podeželju ravno ne uspeš. Prav tako je težava z gostovanji s težjimi besedili ali

tragedijami. Občinstvo enostavno zahteva komedijo.«

Mnogi so prepričani, da so komedije manj zahtevne od drugih predstav?

»Ravno nasprotno! Verjetno se je takšna slava drži zaradi pogosto lahkotnejših tem, tudi sproščujočega učinka, ki naj bi ga imela na gledalce, za igralca pa je igranje v komediji zelo zahtevno. Za to, da igralec pri gledalcu izzove smeh, je pogosto potrebne kar nekaj nadarjenosti, prav tako pa mora biti igralec zelo prepričljiv in mora v ključnih smešnih prizorih znati nadzorovati svoja čustva ter prizor odigrati skrajno resno. Se pa kdaj pa kdaj zgodi, da tudi igralcem pridele nasmešek na usta. Neizpodbitno pa je, da si gledalci želijo komedij, saj je vsakodnevno življenje postalo ena sama drama ali še huje tragedija. V svoj program pa uvrščamo poleg komedij tudi druge gledališke zvrsti, saj lahko le tako gradimo kvaliteto in znanje.«

Prazna dvorana je nočna mora za nastopajoče. Ste kdaj nastopali pred praznimi sedeži?

»V 28-letni zgodovini je zaradi slabega obiska, ko so prišli le štirje gledalci, odpadla samo ena predstava. Lahko rečem, da je slovensko občinstvo zelo korektno in zna ceniti in nagraditi vložen trud cele ekipe.«

Kdo je najboljši kritik predstave v postopku nastajanja?

»Dobro vprašanje! Realni kritiki so ljudje, ki niso neposredno - družinsko povezani z nami. Le malo družinskih članov je nepristranskih. Zato na zadnje vaje povabi-

»Vsekakor je najboljši odziv do zdaj doživela predstava Pridi gola na večerjo, takoj za njo pa so predstave Ta veseli dan ali Matiček se ženi, Ana migrena in trenutno aktualna predstava Kurbe. Tu govori o odzivu gledalcev in številu ponovitev. Vse predstave v naši izvedbi so naletele na dober sprejem, res pa je, da z nekim Shakespearjem na gostovanjih po podeželju ravno ne uspeš.«

mo gledalce izven našega okolja, kot so prijatelji, znanci, sošolci, sodelavci...«

Medtem ko se je na Kurbah na odru zvrstilo deset nastopajočih, potrebujete tudi ekipo v zaledju?

»Brez sodelavcev za odrom ne gre! In to že v samem začetku, pri pripravi predstave, pa pri ponovitvah in gostovanjih. Za nastanek predstave in samo izvedbo je potrebna raznovrstna ekipa.«

Si lahko privoščite razkošje, kot so frizer, masker, kostumograf, šepetalka, scenski in lučni, tonski mojster ...

»Nismo profesionalni teater, pa vendar predstave ne moreš narediti brez omenjenih akterjev. Naši zunanji sodelavci so: maskerka, kostumografinja, scenograf, seveda ne smem pozabiti režiserja. Vse druge dejavnosti potekajo v lastni režiji in z lastnim potencialom. Lahko smo srečni, da imamo v svoji sredi vrhunsko grafično oblikovalko, prav tako računalničarja. Tonski in lučni mojstri smo sami. Se pa redno izobražujemo in tudi sami kaj izumimo.«

Oder pa zna biti tudi nevaren. Kar nekaj zvezdnikov se je poškodovalo med nastopi v gledališču. Imate tudi vi kaj slabih izkušenj?

»Goriški oder, kot ga radi poimenujemo, na srečo hujše nezgode še ni doživel, se pa strinjam, da se pri vajah in na predstavah lahko pripeti marsikaj nepredvidenega.«

Kako je z zavarovanjem?
»A se hecate!? Še za osnovne stvari vedno znova zmanjka denarnih sredstev. Vsak posameznik mora biti pač na odru odgovoren in pa-

zljiv, pa tudi ob prihodu in odhodu na predstavo - vajo.«

Kakšna je razlika med igranjem na domačem odru oziroma na gostovanju?

»V osnovi ni nobene razlike, v bistvu pa ogromen izziv, tako po izvedbeni kakor tudi po tehnični plati. Veliko vlogo za kvalitetno uprizoritev igrata velikost odra in tehnična opremljenost dvorane. S predstavama Ana migrena in Afera pouhn kufr smo imeli nemalo težav na gostovanjih, saj sta bili podprti z videoprojeksijo. Večina dvoran tega ne omogoča.«

Če želi nekdo kot ljubiteljski igralec uspeti, kaj mora imeti poleg nadarjenosti, delavnosti, pravega karakterja in seveda sreče?

»Predvsem mora imeti veliko srce in voljo do odpovedovanja prostemu času. Pri nas se dela strokovno in po terminskem roku, kar je za marsikoga šok, ko pride na prvo vajo. Iz naših logov še ni prišel profesionalni igralec, najbolj je uspela Jasmina Jamnik (RTV Slovenija).«

Kaj vam po napornem nastopu najbolj prija?

»Pica, pijača in seveda klepet, z eno besedo sprostitve.«

S čim se trenutno ukvarjate, pripravljate kaj novega?

»Pred nami so že priprave na novo predstavo za sezono 2015/2016. Režiserja imamo že izbranega, za besedilo še poteka izbor. Zbiramo gradivo za pripravo kulturne prireditve ob 50. obletnici smrti Janeza Jalna. To pa še ni vse. Skratka, aktivni bomo vso sezono.«

O gledališču

»Mogoče je teater res staromodni, vendar glede njegovega obstoja nisem pesimističen. Če se malce razgledamo po svetu vidimo, se ta dejavnost močno uveljavlja z novimi pristopi in idejami. Gledališče je kot kameleon in v vsakem času najde nekaj novega, drugačnega in se s tem samo dopolnjuje ter raste. Teater ima neomejeno možnosti in načinov uprizarjanja. Mislim, da za obstoj gledališč ni potrebno skrbeti, saj ljudje potrebujemo duhovno hrano in imamo močno voljo in potencial izražanja na različne načine.«

Prijateljstvo za vedno!

Les je kot dober prijatelj – zanesljiv in vreden zaupanja. Beltop uv plus les učinkovito ščiti pred vremenskimi vplivi in podaljšuje njegovo življenjsko dobo. Tako pri Belinki negujemo prijateljske vezi.

Vabljeni s prijatelji v Belinkino kavarnico na sproščeno druženje ob kavi, med 7. in 9. majem, pred Obijem v Kranju.

belinka

www.belmojster.net